

Materiale til

BØNNEUKEN

FOR KRISTEN ENHET

og for resten av året

2019

Rettferdighet, ja, rettferdighet
skal du jage etter

5 Mosebok 16,18-20

Lagt til rette og publisert i fellesskap av
Det pavelige råd til fremme av kristen enhet og
Kommisjonen for tro og ordning i Kirkenes verdensråd

Kommisjonen for Tro og Ordning
Kirkenes Verdensråd

Faith and Order, World Council of Churches
P.O.Box 2100
CH -- 1211 Geneva 2
Switzerland

infowcc@wcc-coe.org

www.oikoumene.org

Det pavelige råd
for fremme av kristen enhet

Pontifical Council for
Promoting Christian Unity
VA - 00120 Cité du Vatican

office@christianunity.va

www.vatican.va

Innhold

Til dere som organiserer Bønneuken for kristen enhet	4
Bibelteksten, bokmål	5
nynorsk	6
Presentasjon av tema for Bønneuken 2019	6
Om forberedelsen av materialet for Bønneuken 2019	9
Om gudstjenesten (bokmål)	11
Ordning for økumenisk gudstjeneste (bokmål)	13
Om gudstenesta (nynorsk)	20
Ordning for økumenisk gudsteneste (nynorsk)	23
Bibelstudium og bønner for “de åtte dagene”	31
Den økumeniske situasjonen i Indonesia	41
Tema for Bønneuken 1968-2019	50
Nøkkelbegivenheter i Bønneukens historie	53

Hele materialet til Bønneuken dette året er oversatt til bokmål.
Ordninga for den økumeniske gudstenesta er og omsett til nynorsk.
Oversatt av Anfinn Andreas Kolberg

Bibeltekstene er hentet fra Det norske bibelselskaps oversettelse av 2011

Til dere som organiserer Bønneuken for kristen enhet.

Arbeid for enhet gjennom hele året

Bønneuken for kristen enhet har på den nordlige halvkule etter tradisjonen blitt holdt 18.-25. januar. Disse dagene ble i 1908 foreslått av Paul Wattson fordi de ligger i tiden mellom festene for apostlene Peter og Paulus. Disse dagene får dermed en symbolsk betydning. Men på den sørlige halvkule er januar feriemåned, og kirkene der finner derfor andre tider til Bønneuken, for eksempel omkring pinse slik det ble foreslått av Tro og kirkeordningsbevegelsen i 1926. Pinse er jo også en symbolmettet tid for kristen enhet.

Men arbeidet for kristen enhet må ikke være avgrenset til en uke hvert år. Vi oppfordrer dere derfor til ikke bare å være fleksible med hensyn til dato, men også til å se det materialet vi presenterer her som en utfordring til å markere fellesskapet mellom kirkene og til gjennom hele året å be sammen om full enhet etter Kristi vilje.

Tilpassing av teksten

Dette materialet legger vi fram i full forståelse for at dere, når det er mulig, kan tilpasse det til bruk på lokalt nivå. Da kan det tas hensyn både til lokale tradisjoner for gudstjeneste og liturgisk praksis og til hele den sosiale og kulturelle sammenhengen dere står i. Normalt bør en slik lokal tilpassing skje i en økumenisk ramme. Noen steder finnes det alt økumeniske strukturer som naturlig tar ansvar for å legge materialet til rette. Andre steder håper vi at behovet for tilpassing kan skape grobunn for å lage slike strukturer.

Bruk av materialet for Bønneuken

- Kirker og forsamlinger som sammen markerer Bønneuken gjennom en enkelt felles gudstjeneste, kan bruke Ordningen for økumenisk gudstjeneste i materialet.
- Kirker og forsamlinger kan gjerne innarbeide materialet fra Bønneuken i sine egne gudstjenester. Bønner fra den økumeniske gudstjenesten, fra «de åtte dagene» eller fra utvalget av tilleggsressurser kan brukes slik det passer i egne sammenhenger.

- Forsamlinger som markerer Bønneuken med gudstjenester hver dag gjennom hele uken, kan bruke materialet fra «de åtte dagene» til disse gudstjenestene.
- De som vil lage et bibelstudium over temaet for Bønneuken, kan bruke bibeltekstene og kommentarene fra «de åtte dagene» som utgangspunkt. Samtalene kan naturlig munne ut i bønn.
- De som ønsker å be alene, kan finne hjelp i materialet til å konkretisere bønnen. Det kan gi trygghet å be sammen med kristne fra hele verden om at enheten i Kristi kirke må bli synlig.

Bibelteksten

5 Mosebok, 16,11-20

BM

¹¹ Du skal glede deg for Herren din Guds ansikt på det stedet Herren din Gud velger ut til bolig for sitt navn, både du og din sønn og din datter, din slave og din slavekvinne, levittene som bor i byene dine, og innflytterne, de farløse og enkene som er hos deg. ¹² Husk at du selv var slave i Egypt. Hold disse forskriftene og gjør etter dem.

¹³ Løvhyttfesten skal du feire i sju dager når du har samlet inn det som kommer fra treskeplassen din og vinpressen din. ¹⁴ Du skal glede deg på denne høytiden, både du og din sønn og din datter, din slave og din slavekvinne, levittene og innflytterne, de farløse og enkene som bor i byene dine. ¹⁵ I sju dager skal du feire høytid for Herren din Gud på det stedet Herren vil velge seg ut. For Herren din Gud skal velsigne deg og hele avlingen din og alt det arbeidet du gjør, og du skal bare glede deg.

¹⁶ Tre ganger om året skal alle menn komme fram for Herren din Guds ansikt på det stedet han vil velge seg ut: ved de usyrede brøds høytid, ved ukefesten og ved løvhyttfesten. Ingen må vise seg tomhendt for Herrens ansikt. ¹⁷ Enhver skal komme med den gaven han har råd til, alt etter den velsignelsen Herren din Gud har gitt deg.

¹⁸ Du skal innsette dommere og tilsynsmenn for dine stammer i alle byene Herren din Gud gir deg, og de skal dømme folket med rettferdige

dommer. ¹⁹ Du skal ikke fordreie retten, du skal ikke gjøre forskjell på folk. Du skal ikke ta imot bestikkelser, for slike gaver gjør vise menn blinde og ødelegger saken for den som har rett. ²⁰ Retttferdighet, ja, retttferdighet skal du jage etter, for at du skal få leve og innta det landet Herren din Gud gir deg.

5 Mosebok, 16,11-20

NN

¹¹ Du skal gleda deg for Herren din Guds andlet på den staden Herren din Gud vel ut til bustad for namnet sitt, både du og son din og dotter di, slaven din og slavekvinna di, levittane som bur i byane dine, og innflyttarane, dei farlause og enkjene som er hos deg. ¹² Kom i hug at du sjølv var slave i Egypt. Hald desse forskriftene og gjer etter dei.

¹³ Lauvhyttefesten skal du halda i sju dagar når du har samla inn det som kjem frå treskjeplassen din og vinpressa di. ¹⁴ Du skal gleda deg i denne høgtida, både du og son din og dotter di, slaven din og slavekvinna di, levittane og innflyttarane, dei farlause og enkjene som bur i byane dine. ¹⁵ I sju dagar skal du feira høgtid for Herren din Gud på den staden Herren vil velja seg ut. For Herren din Gud skal velsigna deg og alt arbeidet ditt, alt du avlar og haustar inn, og du skal berre gleda deg.

¹⁶ Tre gonger om året skal alle mennene dine stiga fram for Herren din Guds andlet på den staden han vil velja seg ut: i høgtida med usyra brød, ved vekefesten og ved lauvhyttefesten. Ingen må visa seg tomhendt for Herrens andlet. ¹⁷ Kvar og ein skal koma med den gåva han har råd til, alt etter den velsigninga Herren din Gud har gjeve deg.

¹⁸ I alle dei byane Herren din Gud gjev deg, skal du setja inn dommarar og tilsynsmenn for stammene dine, og dei skal dømme folket med retttferdige dommar. ¹⁹ Du skal ikkje vregja retten og ikkje gjera skilnad på folk. Du skal ikkje ta imot stikkpengar, for slike gåver gjer vise menn blinde og øydelegg saka for den som har rett. ²⁰ Retttferd, ja, retttferd skal du jaga etter. Då skal du få leva og ta i eige det landet som Herren din Gud gjev deg.

PRESENTASJON AV TEMAET FOR BØNNEUKEN 2019
Retttferdighet, ja, retttferdighet skal du jage etter
sml. 5 Mosebok 16,18-20

Hvert år samles kristne over hele verden til bønn om at enheten mellom dem må vokse. Dette gjør vi i en verden der korrupsjon, grådighet og urettferdighet skaper forskjell og splittelse. Sammen ber vi en felles bønn i en splittet verden. Det er en handling full av kraft. Men både som enkeltkristne og som trosfellesskap er vi medskyldige i urettferdigheten som skjer omkring oss. Likevel er vi kalt til å skape et felles vitnesbyrd om retttferdighet og å formidle nåden fra Kristus som kan helbrede splittelse og motsetninger i verden.

Bønneuken for kristen enhet 2019 er forberedt av kristne fra Indonesia. Med en befolkning på 265 millioner der 86 % er regnet som muslimer, er Indonesia vel kjent for å være landet som har verdens største muslimske befolkning. Til sammenligning er 10 % av indonesierne kristne fra ulike tradisjoner.

Både når det gjelder befolkning og utstrekning er Indonesia det største landet i Sørøst-Asia. Landet strekker seg ut over mer enn 17000 øyer, det har 1340 forskjellige etniske grupper med mer enn 740 lokale språk. Likevel er landet forent i sin mangfoldighet med ett nasjonalt språk: *Bahasa Indonesia*. Nasjonen bygger på fem grunnprinsipper som kalles *Pancasila*,¹ med mottoet *Bhineka Tunggal Ika (Enhet I mangfold)*. Midt i det brokede mangfold av folkeslag, språk og religion har indonesierne levd sammen etter prinsippet som kalles *gotong royong*, det betyr å leve sammen i solidaritet og samarbeid. Dette handler om å dele alle aspekter ved livet, arbeid, sorg og glede, og å se alle indonesiere som brødre og søstre.

Dette er en skjør harmoni som i dag trues på nye måter. Mye av den økonomiske veksten som Indonesia har opplevd i de siste tiårene, har bygget

---

¹ De fem grunnprinsippene i Pancasila er (1) Tro på den ene og eneste Gud, (2) Retttferdig og sivilisert menneskeliv, (3) Indonesias enhet, (4) Demokrati som veiledes av den indre visdom i enigheten som springer ut av diskusjon mellom representantene, (5) Sosial retttferdighet for alle folkeslag i Indonesia

på et system som setter konkurranse i sentrum. Dette står i sterk kontrast til samarbeidstanken i *gotong royong*. Korrupsjon kan oppleves i mange forskjellige former. Den infiserer politikk og forretningsliv, ofte med ødeleggende konsekvenser for miljøet. Særlig kan vi se at korrupsjon undergraver rettssystemet og håndhevelse av loven. Alt for ofte skjer det at de som skulle fremme rettferd og verne de svake, gjør det motsatte. Konsekvensen er at gapet mellom rike og fattige er blitt større, og et land med rike ressurser må leve med skam over at mange mennesker lever i fattigdom. Et indonesisk ordspråk sier: «Musa dør i en låve full av ris». Men samtidig kan en og se at spesielle etniske eller religiøse grupper ofte blir koblet til rikdom på en måte som skaper spenninger. Radikalisering som setter en gruppe opp mot en annen, har vokst, og blir styrket gjennom misbruk av sosiale media der spesielle samfunnsgrupper blir hengt ut og demonisert.

Kristne samfunn er i en slik sammenheng blitt stadig mer oppmerksomme på spørsmålet om egen enhet når de har et felles engasjement og gir en felles uttalelse om en urettferdig sak. Men samtidig er det viktig at vi som kristne i møte med urett stadig og spør i hvilken grad og på hvilken måte vi er medskyldige i uretten. Bare når vi tar Jesu bønn på alvor – «at de alle må bli ett» - kan vi vitne om en levende enhet i mangfoldet. Det er gjennom enheten i Kristus at vi kan bli i stand til å bekjempe urett og bety noe for dem som blir utsatt for urett.

Fordi disse tingene er viktige for de kristne i Indonesia, opplever de at ordene i 5 Mosebok, «Rettferdighet, ja, rettferdighet skal du jage etter.» (se 5 Mos 16,18-20) taler sterkt om deres situasjon og behov. Før Gudsfolket kommer inn i landet Gud vil gi dem, må de bekrefte tilslutningen til pakten Gud har opprettet med dem. Avsnittet står i et kapittel det det sentrale temaet er religiøse høytider paksfolket skal feire. I forbindelse med hver av disse høytidene legges det inn over folket: «Du skal glede deg på denne høytiden, både du og din sønn og din datter, din slave og din slavekvinne, levittene og innflytterne, de farløse og enkene som bor i byene dine.» (5 Mos 16,14. Se også 16,11). De kristne i Indonesia forsøker å gjenskape slike

inkluderende fester som omfatter flere samfunn uten hensyn til konfesjonelle forskjeller. Det kan se rart ut at det mot slutten på dette lange kapittelet kommer to vers om å utnevne dommere, men i indonesisk sammenheng blir sammenhengen mellom høytid for alle og rettferdighet levende. Som den nye pakts folk i Jesus vet vi at gleden ved det himmelske festmåltidet blir gitt dem som sulter og tørster og som er forfulgt for rettferdighets skyld, «for himmelriket er deres.» (Matt 5,6 og 11)

Den kristne kirke er kalt til å gi en forsmak på Himmelriket. Men vi kommer til kort fordi enheten mellom de troende er borte. Vi svikter i å være er tegn på Guds kjærlighet til sitt folk. På samme måte som urettferdighet har økt splittelsen som har ridd det indonesiske samfunnet, gjør urettferdighet at splittelsen mellom kirkene kan vokse. Med smerte ser vi hvordan urett skaper splittelse, men som kristne tror vi også at Kristus har makt til å tilgi oss og lege splittelsens sår. Så kan vi møtes i enhet under Kristi kors og be både om at han i sin barmhjertighet vil gjøre slutt på all urett, og at han i sin nåde må tilgi oss våre synder som har vært årsak til splittelsen.

Bibelarbeidet for de åtte dagene og gudstjenesteordningen tar utgangspunkt i det temaet som er valgt. Til hjelp i fordypningen omkring enhet og rettferd er det valgt emner for hver dag som viser kamp og strid som kommer av urettferdighet. Disse emnene er:

1. dag: La rett velle fram som vann (Amos 5,24)
2. dag: La et ja være ja og et nei være nei! (Matteus 5,37)
3. dag: Herren er nådig og barmhjertig (Salme 145,8)
4. dag: Nøy dere med det dere har (Hebreerne 13,5)
5. dag: Forkynne et godt budskap for fattige (*Lukas 4,18*)
6. dag; Herren over hærskaene er hans navn (Jeremia 10,16)
7. dag: Kvinne, din tro er stor. (Matteus 15,28)
8. dag: Herren er mitt lys og min frelse (Salme 27,1)

Tilretteleggingen av materialet til Bønneuken for kristen enhet 2019

Arbeidet med forberedelsen av temaet for materialet til årets Bønneuke for kristen enhet ble gjort av en gruppe med representanter fra forskjellige kristne kirkesamfunn i Indonesia. Denne økumeniske gruppen ble satt sammen av Fellesskapet av kirker i Indonesia (Communion of Churches in Indonesia – Persekutuan Gereja-Gereja di Indonesia, PGI) under ledelse av Rev. Dr. Henriette T. Hutabarat Lebang, og Det indonesiske katolske bisperåd (Indonesian Catholic Bishops' Conference – Konferensi Waligereja Indonesia, KWI) under ledelse av Ignatius Suharyo. En stor takk går til lederne av PGI og KWI og til dem som har bidratt til dette materialet:

- *Rahel Daulay, kirkemusiker og foreleser ved det teologiske seminaret i Jakarta, Metodistkirken i Indonesia.*
- *Junifrius Gultom, rektor for høyskoleprogrammet ved Bethel teologiske seminar i Indonesia, Bethelkirken i Indonesia.*
- *Justitia Vox Dei Hattu, foreleser ved Det teologiske seminaret i Jakarta og prest i Den protestantiske kirken i Molukkene.*
- *Henriette T. Hutabarat Lebang, leder av Fellesskapet for kristne kirker i Indonesia, Toraja-kirken.*
- *Irene Umbo Lolo, prest i den kristne kirken i Sumba.*
- *Williams Bill Mailoa, Medlem av rådet for kirkemusikk og liturgi i Den indonesiske kristne kirke.*
- *Yolanda Pantou, medlem av Kommisjonen for tro og kirkeordning, prest i Den indonesiske kristne kirke.*
- *Yohanes Rusae, sekretær for Liturgikommisjonen under Den katolske biskopskonferansen i Indonesia.*

- *Susan Fr. Sahusilawane, medlem av staben for World Vision Indonesia og av Ressurssenteret for liturgi og kirkemusikk ved Jakarta teologiske seminar, Den protestantiske kristne kirke i Vestre Indonesia.*
- *Agus Ulahay, generalsekretær i Kommisjonen for økumeniske og interreligiøse saker under Den katolske biskopskonferansen i Indonesia.*
- *Sri Yuliana, generalsekretær for Enhet og fornyelse i Fellesskapet for kristne kirker i Indonesia, Den kristne kirke i Sørlige Sumatra.*

Materialet til Bønneuken for kristen enhet 2019 ble lagt fram av den lokale gruppen for et internasjonalt team støttet av Kommisjonen for tro og ordening i Kirkenes verdensråd (WCC) og Det pavelige råd for fremme av kristen enhet (PCPCU). Ved dette møtet, som ble holdt i PGIs gjestehus i Jakarta 3.-8. september 2017, ble materialet redigert og ferdigstilt.

Den internasjonale gruppen fikk anledning til å feire gudstjeneste sammen med menigheter i Kelapa Gading i Jakarta: *Gereja Toraja Jemaat Kota og Gereja Katolik Santo Yakobus*. Gjennom et besøk i miniatyrparken «Vakre Indonesia» fikk det internasjonale teamet hjelp til å forstå mangfoldet og rikdommen ved de forskjellige kulturene og religionene i det indonesiske folket. De ble også kjent med de underliggende prinsippene som forener denne store nasjonen. En samtalegruppe med noen medlemmer fra Det kristne forum i Indonesia bidro også til bedre å forstå det økumeniske kirkefelleskapet i Indonesia og den rollen det har i å bygge et fredelig og rettferdig samfunn i Indonesia.

På den siste dagen i møtet fikk det internasjonale teamet anledning til å introdusere Bønneuken for kristen enhet og orientere om hvordan den blir brukt på en rekke ulike måter i forskjellige sammenhenger. Denne introduksjonen ble gitt til studenter og fakultetsansatte ved Jakarta teologiske seminar (JTS) og til kirkeledere og lekfolk ved JTS campus. Stabsmedlemmene i Kommisjonen for tro og ordening i Kirkenes verdensråd presenterte også dokumentet «Kirken - mot en felles visjon» i oversettelse til Bahasa Indonesia.

Det internasjonale teamet takker lederne i Fellesskapet for kristne kirker i Indonesia for at de vennlig og gjestfritt tok imot oss i Gjestehuset. Takk skal

også staben ha for at de gjorde oppholdet vårt så komfortabelt, særlig Sri Yuliana og Abdiel Tanias. Vi vil også uttrykke vår takknemlighet for støtten vi har fått fra medlemmer av staben ved Den katolske bispekonferansen, særlig Agus Ulahay. Vår takk går også til stab og ledere ved Jakarta teologiske seminar som hjalp oss med å arrangere et halvdags seminar ved fakultetet.

ØKUMENISK GUDSTJENESTE

Introduksjon

Denne gudstjenesten understreker hvor viktig det er at vi beveger oss fra å diskutere enhet, rettferd og barmhjertighet til å gjøre slikt som skaper enhet, rettferd og barmhjertighet. Det gjelder oss som enkeltmennesker og våre kirker og samfunn. Særlig to punkt i liturgien må løftes fram og tas hensyn til i forberedelsen:

Det første dreier seg om valg av lesere til **Syndsbekjennelsen**. Det er viktig at første leser (T1) enten er ordinert prest eller menighetsleder, mens de to andre kan være lekfolk fra menigheten.

Det andre punktet handler om den symbolske liturgiske handlingen etter leddet **Forpliktelse til enhet gjennom rettferd og barmhjertighet**. Gjør i stand to kort til hver person som deltar. I løpet av gudstjenesten blir deltakerne bedt om å tenke gjennom hvordan de kan forplikte seg til spesielle handlinger som innebærer rettferd, barmhjertighet eller enhet. De blir så bedt om å skrive ned hva de konkret kan ta på seg. Deltakerne fester så det ene kortet på skjorten. Det andre kortet blir samlet inn i forbindelse med ofringen og lagt ned ved foten av et kors. Ved avslutningen på gudstjenesten blir disse kortene delt ut til deltakerne når de går ut av kirken slik at hver enkelt kan be for en annens forpliktelse.

Gudstjenesten

Rettferdighet, ja, rettferdighet skal du jage etter.

5 Mosebok, 16,18-20

L Leder

A Alle

T Tekstleser

Kall til gudstjeneste

- L La oss tilbe den treenige Gud.
Gud, vår Far, du kroner din skapning med rettferd og barmhjertighet.
- A Vi kommer for å tilbe deg.**
- L Jesus Kristus, korset ditt bringer rettferdighet og nytt liv.
- A Vi kommer for å tilbe deg.**
- L Hellige Ånd, du skaper glød i våre hjerter til å kjempe for rettferdighet.
- A Vi kommer for å tilbe deg.**
- L Vår Herre Jesu Kristi nåde, Guds kjærlighet og Den hellige ånds samfunn være med dere alle.
- A Og også med deg.**

Inngangssalme *(velges lokalt)*

Inngangsord

- L Som kristne fra selvstendige, adskilte fellesskap kommer vi sammen for å be om enhet. Dette året har kristne kirker i Indonesia valgt temaet til Bønneuken for kristen enhet med et ord fra 5. Mosebok: «Rettferdighet, ja, rettferdighet skal dere jage etter.» Et slikt tema er helt nødvendig når vi ser hvordan det stadig oppstår situasjoner som skaper splittelse og konflikter. Når vi kommer sammen og ber, blir vi minnet om at vi som lemmer på Kristi legeme er kalt til å jage etter rettferdigheten og la den få skikkelse i livet vårt. Enheten i Kristus gir

oss kraft til å ta del i en større kamp for rettferdigheten og å fremme respekt for livet.

Lovsang

Syndsbekjennelse

L Kjære søstre og brødre, la oss bekjenne for Herren at vi har syndet og be om tilgivelse slik at vår gudstjeneste kan være til behag for Gud.

T1 *(Leses av en ordinert prest eller en menighetsleder)*

Barmhjertige Gud, du har kalt oss til å passe på flokken din. Jesus, din Sønn, lærte oss å være rettferdige. Vi vet at vi i vår tjeneste noen ganger handler urettferdig mot mennesker som du har betrodd oss. Vi har prioritert dem som står oss nær, eller dem som har en høyere sosial status. Vi har ikke vært opptatt av de fremmede, de fattige og de minste i samfunnet. Vi har vært redde for å forsvare de undertrykte. Vi har misbrukt kirkens ressurser. Med våre synder og feiltrinn har vi blitt årsak til at noen mennesker snur seg bort fra din kirke. Herre, ha miskunn med oss.

A Herre, ha miskunn med oss. *(Svaret kan gjerne synges)*

T2 *(leses av et medlem i menigheten)*

Kjærlige Gud, du har samlet oss som medlemmer av flokken din. Jesus, din Sønn har lært oss å elske hverandre, og sagt at det er et tegn på at vi er hans disipler. Vi bekjenner at vi ikke har levd etter budet om kjærlighet - når vi har sett på dem i andre kirkesamfunn som våre rivaler, - når vi har vært uvennlige mot hverandre og sene til å tilgi, - når vi først og fremst har vært opptatt av egne personlige interesser, - når vi har oversett hva våre søstre og brødre trenger. – når vi har avvist dem som ikke deler våre synspunkter. På denne måten har vi ved våre holdninger styrket murene som skiller oss. Herre, ha miskunn med oss.

A Herre, ha miskunn med oss.

T3 *(leses av en annen person)*

Nådige Gud, du har gitt oss oppdraget med å gjøre vårt felles hjem til et sted der alle møter rettferdighet. I din store nåde lar du det regne over rettferdige og urettferdige, og i Jesus lærer du oss å elske uten å gjøre forskjell på folk. Vi bekjenner at vi har sviktet i å følge denne lærdommen. Vi har manglet respekt for våre naboer, vi har spredd falskhet gjennom sosiale medier, vi har deltatt i å bryte ned sosial trygghet. Med vår framferd risikerer vi å gjøre verden til et ufruktbart sted som ikke lenger bringer fram din rettferdighet for hele skaperverket. Herre, ha miskunn med oss.

A Herre, ha miskunn med oss.

L Allmektige Gud, vis oss din nåde, tilgi oss våre synder og led oss fram til det evige liv.

A Amen

Forkynnelse av Guds ord

Første lesning: 5 Mosebok 16,11-20

Responsorium Salme 82,1-8 *(leses eller synges)*

Alle: Reis deg, Gud, hold dom over jorden

Gud står fram i guders forsamling,
midt mellom guder holder han dom:
Hvor lenge vil dere dømme med urett
og holde med de skyldige?

Alle: Reis deg, Gud, hold dom over jorden

Hjelp svake og farløse til deres rett,
frikjenn hjelpeløse og fattigfolk,
berg fattige og svake,
fri dem fra de lovløses hånd!

Alle: Reis deg, Gud, hold dom over jorden

De vet ingenting, skjønner ingenting,
de går omkring i mørke,
alle jordens grunnvoller rokkes.

Alle: Reis deg, Gud, hold dom over jorden

Jeg har sagt: «Dere er guder,
sønner av Den høyeste er dere alle.
Men dere skal dø slik et menneske dør,
og falle slik en av fyrstene faller.

Reis deg, Gud, hold dom over jorden,
for alle folkeslag er din eiendom.

Alle: Reis deg, Gud, hold dom over jorden

Andre lesning: Romerne 12,1-13

Halleluja (*synges*)

Evangelielesning: Lukas,4,14-21

Halleluja (*synges*)

Preken

Vårt ansvar for rettferdighet, barmhjertighet og enhet

L Jesus Kristus ber om enhet blant sine disipler
Livet han ga, er rettferdighet for verden

T1 Som lemmer på Kristi kropp er vi kalt til å vandre sammen på hans
veier

T2 La oss høre hans kall.

A **Hellige Ånd, foren oss til tjeneste**

T1 Som lemmer på Kristi kropp er vi kalt til å holde oss borte fra kjærligheten til penger og være fornøyd med det vi har.

T2 La oss bryte ut av grådighetens sirkel og leve enkelt.

A Hellige Ånd, foren oss til tjeneste

T1 Som lemmer på Kristi kropp er vi kalt til å forkynne frihet for fanger og for dem som er offer for all slags vold.

T2 La oss hjelpe dem til å leve et verdig liv.

A Hellige Ånd, foren oss til tjeneste.

T1 Som lemmer på Kristi kropp er vi kalt til å være gjestfrie mot fremmede

T2 La oss overgå hverandre i å vise ærbødighet og respekt

A Hellige Ånd, foren oss til tjeneste.

T1 Som lemmer på Kristi kropp er vi kalt til å forkynne det glade budskap til hele skapningen.

T2 La oss ta vare på livet og Guds vakre skaperverk

A Hellige Ånd, foren oss til tjeneste.

L For at engasjementet vi har til å arbeide sammen for rettferdighet skal bli tydelig, skal du prøve å skrive om det engasjementet du har på to kort. Det ene kan du beholde nær hjertet. Det andre blir samlet inn og båret fram som en ofring,

(En sang om enhet og/eller om rettferdighet kan synges mens forsamlingen fyller ut «engasjementskortet».)

Ofring

L «Hva krever Herren av deg? Bare at du gjør rett, viser trofast kjærlighet og vandrer ydmykt med din Gud.» (Mika 6,8) Vi forplikter oss til å arbeide for rettferdighet.

(Nå skal det andre kortet samles inn sammen med ofringen og bringes fram og legges ved foten av korset)

L Nådige Gud, du har vist oss at du er barmhjertig og bryr deg om ditt skaperverk. Din kjærlighet driver oss til å ta ansvar for å handle rettferdig og elske vår neste av et helt hjerte uten hensyn til kulturell, etnisk eller religiøs bakgrunn. Ta nå imot vårt offer og la det bli forvandlet til handling til beste for enheten i din Kirke på jord. Det ber vi deg om ved din Sønn, Jesus Kristus, vår Herre, i kraften fra Den hellige ånd, som med deg lever og regjerer, en sann Gud fra evighet og til evighet.

A Amen.

Herrens fred.

L Vi hilser hverandre med ønsket om fred slik at vi sammen kan forkynde vår kristne tro. Herrens fred være med dere!

A Herrens fred være med deg!

De som er samlet hilser hverandre med et fredsønske.

Den nikeske trosbekjennelse

A Vi tror på én Gud, den allmektige Far, som har skapt himmel og jord, alt synlig og usynlig.

Vi tror på én Herre, Jesus Kristus, Guds enbårne Sønn, født av Faderen før alle tider, Gud av Gud, lys av lys, sann Gud av sann Gud, født, ikke skapt, av samme vesen som Faderen. Ved ham er alt blitt skapt.

For oss mennesker og til vår frelse steg han ned fra himmelen, og ved Den Hellige Ånd og av jomfru Maria ble han menneske av kjøtt og blod. Han ble korsfestet for oss under Pontius Pilatus,

led og ble begravet, oppstod den tredje dag etter skriftene og fór opp til himmelen, sitter ved Faderens høyre hånd, skal komme igjen i herlighet for å dømme levende og døde, og hans rike skal være uten ende.

Vi tror på Den Hellige Ånd, som er Herre og gjør levende, som utgår fra Faderen, som tilbes og æres sammen med Faderen og Sønnen, og som har talt gjennom profetene.

Vi tror på én hellig, allmenn og apostolisk kirke.

Vi bekjenner én dåp til syndenes forlatelse og venter de dødes oppstandelse og et liv i den kommende verden. Amen.

Forbønn for kirken og verden.

- L La oss løfte fram for Gud vår felles bønn for Kirken og for all menneskelig nød.
- T For øyene og havet priser vi deg, Gud, du som har skapt alt liv. Rundt omkring i fjell og daler tilber vi deg, Gud, du som er verdens frelser. Med alle språk og nasjoner takker vi deg, Gud, du som trøster sjel og kropp. Vi kommer fram for deg med våre byrder og med vårt håp. I dag ber vi deg:
- A Å Gud, hør vår bønn og gi oss din kjærlighet.**
- T Vi ber for dem som lever uten rettferdighet. Gi oss mot til å tale deres sak og styrke deres håp. Vi ber for dem som fortsetter med å gjøre urett. La din godhet fylle våre hjerter og gjør oss til medarbeidere for frihet og fred. La oss handle rettferdig etter ditt ord. I dag ber vi deg:
- A Å Gud, hør vår bønn og gi oss din rettferdighet.**

T Vi ber deg for Kirken om en enhet som er synlig. Led oss så vi kan oppfylle Jesu bønn om at vi må bli ett og samarbeide for ditt rike iblant oss. I dag ber vi deg:

A Å Gud, hør vår bønn og gi oss lengsel etter enhet.

T Vi takker deg for alle fargene, kulturene og skikkene som vi deler i denne verden. Foren oss, Herre, med alle våre ulikheter i din kjærlighet. Hjelp oss å samarbeide om å ta vare på livet og gjøre denne verden til et rettferdig og fredelig hjem for menneskeheten. I dag ber vi deg:

A Å Gud, hør vår bønn og gi oss din fred.

Herrens bønn

Salme /Sang

Utsending

L Når du går ut fra denne samlingen, får du utdelt et av engasjementskortene. Vi håper du vil be for det engasjementet som er beskrevet på kortet.

Velsignelse

L Må Gud favne deg med kjærlighet og gjøre at godhet kan flyte fra deg

Må Gud tenne motet i deg og forvandle deg til en tjener for hans rettferdighet og fred.

Må Gud gi deg ydmykhet og gjøre deg utholdende i arbeidet for enhet.

A Amen!

(Når forsamlingen går ut, blir engasjementskortene delt ut.)

FØREBUING TIL GUDSTENESTA

Denne gudstenesta syner kor viktig det er at vi ikkje berre diskuterer einskap, rettferd og miskunn, men at vi og tek til med å gjera slikt som verkar einskap, rettferd og miskunn. Det gjeld oss som einskildpersonar, men og kyrkjene og forsamlingane våre.

Særleg to punkt i liturgien må løftast fram med omtanke i førebuinga:

Det fyrste punktet dreier seg om val av lesarar til **Syndsvedkjenninga**. Det er viktig at fyrste lesar (T1) anten er vigsla prest eller forsamlingsleiar, medan dei to andre kan vera lekfolk frå kyrkjelyden.

Det andre punktet handlar om den symbolske liturgiske handlinga etter lekken **Vårt ansvar for rettferd, miskunn og einskap**. Gjer i stand to kort til kvar deltakar. Under gudstenesta vert deltakarane bedne om tenkja gjennom korleis dei kan forplikta seg til særskilte handlingar som ber med seg rettferd, miskunn og einskap. Dei vert så bedne om å skriva ned kva dei konkret kan ta på seg. Deltakarane fester så det eine kortet på skjorta si. Det andre kortet vert samla inn i samband med ofringa og lagt ned ved foten av ein kross. Når gudstenesta er over, vert desse korta delte ut til deltakarane når dei går ut or kyrkja. På det viset kan kvar einskild be for forpliktinga til ein annan person.

ØKUMENISK GUDSTENESTE

Rettferd, ja, rettferd skal du jaga etter.

(5 Mosebok 16,18-20)

L   *Leiar*
A   *Alle*
T   *Tekstlesar*

Kall til gudsteneste

L   Lat oss prisa den treeinige Gud.
Gud, vår Far, du kronar din skapning med rettferd og godhug.

A   Vi kjem for å prisa deg.

L   Jesus Kristus, krossen din kjem med nytt liv og ny rettferd.

A   Vi kjem for å prisa deg.

L   Heilage ande, du skaper glød i hjarta våre til å kjempa for rettferd.

A   Vi kjem for å prisa deg.

L   Herren Jesu Kristi nåde, Guds kjærleik og Den heilage andens samfunn vere med dykk alle!

A   Og også med deg.

Salme til inngang (*vert vald lokalt*)

Inngangsord

L   Som kristne frå sjølvstendige, åtskilte fellesskap kjem vi saman for å beda om einskap. Dette året har kristne kyrkjer frå Indonesia valt temaet til Bøneveka for kristen einskap med eit ord frå 5. Mosebok: «Rettferd, ja, rettferd skal du jaga etter.» Det er heilt naudsynt med eit slikt tema når vi ser korleis det stadig kjem situasjonar som skaper splitting og konflikt. Når vi kjem saman og ber, vert vi minte om at vi

som lemer på Kristi kropp er kalla til å jaga etter rettferd og lata han verta synleg i livet vårt. Einskaperen i Kristus gjev oss kraft til å ta del i ein større kamp for rettferd og til å fremja respekt for livet.

Lovsong

Syndsvedkjenning

L Kjære systrer og brør, lat os vedkjenna for Herren at vi har synda og beda om tilgjeving slik at gudstenesta vår kan vera til glede for Gud.

T1 *(lesast av ein ordinert prest eller forsamlingsleiar)*

Gode Gud, du har kalla oss til å passa på flokken din. Jesus, Son din, har lært oss å vera rettskafne. Vi veit at vi i tenesta vår nokre gonger handlar urettvist mot menneske du har gitt oss å taka vare på. Vi har prioritert dei som står oss nære, eller dei som har ein høgre sosial status. Vi har ikkje hatt opne auge for dei framande, dei fattige og dei minste i samfunnet. Vi har vore redde for å forsvare dei undertrykte. Vi har ikkje nytta ressursane i kyrkja på rett vis. Med syndene våre og feiltrinna har vi vorte opphav til at nokre menneske snur seg vekk frå kyrkja di. Herre, ha miskunn med oss.

A **Herre, ha miskunn med oss.** *(Svaret kan gjerne syngast)*

T2 *(Lesast av eit lekt medlem i forsamlinga)*

Kjærlege Gud, du har samla oss som medlem av flokken din. Av Jesus, Sonen din, har vi lært å elska kvarandre. Han har sagt at det er eit teikn på at vi er læresveinane hans. Vi vedgår at vi ikkje har levd etter bodet om kjærleik - når vi har vore uvennlege mot kvarandre og seine til å tilgje, - når vi fyrst av alt har vore opptekne av eigne, personlege interesser, - når vi har oversett kva syskena våre treng, - når vi har snudd ryggen til dei som ikkje deler synspunkta våre. På dette viset har vi med haldningane våre gjort murane som skil oss sterkare. Herre, ha miskunn med oss.

A **Herre, ha miskunn med oss.**

T3 *(Lesast av ein annan person)*

Nådige Gud, du har gjeve oss oppdraget med å gjera den felles heimen vår til ein stad der alle kan møta rettferd. I din store nåde lar du det regne over rettvisе og urettvisе, og gjennom Jesus lærer du oss å elska utan å gjera forskjell på folk. Vi vedgår at vi har svikta i å følgja denne lærdomen. Vi har mangla respekt for naboane våre, - vi har spreidd løgner gjennom sosiale media, - vi har vore med og brote sund sosial tryggleik. Med framferda vår risikerer vi å gjera verda vår til ein ufruktbar stad som ikkje lenger ber fram di rettferd for heile skaparverket. Herre, ha miskunn med oss.

A Herre, ha miskunn med oss.

L Allmechtige Gud, lat oss sjå din nåde, tilgje syndene vår og leid oss fram til det evige livet.

A Amen.

Forkynning av Guds ord

Fyrste lesing: 5 Mosebok 16,11-20

Responsorium: Salme 82,1-8 (*Kan lesast eller syngjast*)

L *Reis deg, Gud og hald dom over jorda.*

Alle: Reis deg, Gud, hald dom over jorda

Gud står fram i gudars forsamling,

midt mellom gudar held han dom:

Kor lenge vil de dømme med urett

og halda med dei skuldige?

Alle: Reis deg, Gud, hald dom over jorda

Hjelp svake og farlause til deira rett,

frikjenn hjelpelause og fattigfolk,

berg fattige og svake,

fri dei frå handa til dei lovause!

Alle: Reis deg, Gud, hald dom over jorda

Dei veit ingenting, skjønar ingenting,
dei ferdast i mørker,
alle grunnvollar under jorda vaklar.

Alle: Reis deg, Gud, hald dom over jorda

Eg har sagt: «De er gudar,
søner av Den høgste er de alle.
Men de skal døy slik eit menneske døyr,
og falla slik ein av fyrstane fell.
Reis deg, Gud, hald dom over jorda,
for alle folkeslag er din eigedom.

Alle: Reis deg, Gud, hald dom over jorda

Andre lesing: Romarane 12,1-13

Halleluja (*syngast*)

Evangelielesing: Lukas,4,14-21

Halleluja (*syngast*)

Preike

Vårt ansvar for rettferd, miskunn og einskap

- L Jesus Kristus bed om einskap mellom disipline sine.
Livet han gav, er rettferd for verda.
- T1 Som lemer på Kristi kropp er vi kalla til å
vandra saman på vegane hans.
- T2 Lat oss høyra kallet hans.

A Heilage ande, gjer oss til eitt for å tena

T1 Som lemer på Kristi kropp er vi kalla til å halda oss borte frå kjærleik til pengar og vera nøgde med det vi har.

T2 Lat oss bryta ut or grådigskapens sirkel og leva enkelt.

A Heilage ande, gjer oss til eitt for å tena

T1 Som lemer på Kristi kropp er vi kalla til å forkynna fridom for fangar og for dei som er offer for all slags vald.

T2 Lat oss hjelpa dei til å leva eit verdig liv.

A Heilage ande, gjer oss til eitt for å tena

T1 Som lemer på Kristi kropp er vi kalla til å vera gjestfrie mot framande.

T2 Lat oss overgå kvarandre i å visa ærefrykt og respekt.

A Heilage ande, gjer oss til eitt for å tena

T1 Som lemer på Kristi kropp er vi kalla til å forkynna den glade budskapet til heile skapinga.

T2 Lat oss taka vare på livet og på Guds vakre skaparverk

A Heilage ande, gjer oss til eitt for å tena.

L For at engasjementet vi har til å arbeida saman for rettferd skal verta tydeleg, skal du freista å skriva om det engasjementet du har på to kort. Det eine skal du taka vare på og gjerne halda nær hjartet ditt. Det andre vert samla inn og bore fram som ei ofring.

Ein song om einskap og/ eller om rettferd kan syngast medan forsamlinga fyller ut korta om engasjement.)

Ofring

L Kva krev Herren av deg? Berre at du gjer rett, viser trufast kjærleik og vandrar audmjukt med din Gud. (Mika 6,8). Vi forpliktar oss til å arbeida for rettferd.

(No skal det andre kortet samlast inn saman med ofringa og leggjast ned ved foten av korset.)

L Nådige Gud, du har vist oss at du er miskunnsam og bryr deg om ditt skaparverk. Kjærleiken din tvingar oss til å taka ansvar for å handla med rettferd og å elska vår neste av eit heilt hjarte, utan omsyn til kulturell, etnisk eller religiøs bakgrunn. Tak no imot offeret vårt og lat det verta forvandla til handling til beste for einskapen i di Kyrkje på jorda. Det bed vi deg om ved Sonen din, Jesus Kristus, vår Herre, i krafta frå Den heilage ande, som med deg lever og råder, ein sann Gud frå æve og til æve.

A **Amen**

Herrens fred

L Vi helsar kvarandre med ønsket om fred slik at vi saman kan forkynna den kristne trua vår. Herrens fred vera med dykk!

A **Herrens fred vera med deg!**

Dei som er samla, kan helsa kvarandre med eit ønske om fred.

Den nikeske trusvedkjenninga

A **Vi trur** på éin Gud, den allmektige Far,
som har skapt himmel og jord, alt synleg og usynleg
Vi trur på éin Herre, Jesus Kristus, Guds einborne Son,
fødd av Faderen før alle tider,
Gud av Gud, lys av lys, sann Gud av sann Gud,
fødd, ikkje skapt, av same vesen som Faderen.
Ved han er alt skapt.
For oss menneske og til vår frelse steig han ned frå himmelen,
og ved Den heilage ande og av Maria møy
vart han menneske av kjøt og blod.
Han vart krossfest for oss under Pontius Pilatus,

leid og vart gravlagd, stod opp tredje dagen etter Skriftene og fór opp til himmelen, sit ved høgre handa åt Faderen, skal koma att i herlegdom for å døma levande og døde, og hans rike skal vera utan ende.

Vi trur på Den heilage ande, som er Herre og gjer levande, som går ut frå Faderen,

som vert tilbeden og æra saman med Faderen og Sonen, og som har tala gjennom profetane.

Vi trur på éi heilag, allmenn og apostolisk kyrkje.

Vi vedkjennast éin dåp til forlating for syndene

og ser fram til oppstoda av dei døde

og eit liv i den komande verda. Amen

Forbøn for kyrkja og verda.

L Lat oss løfta fram for Gud vår felles bøn for Kyrkja og for all menneskeleg naud.

T For øyene og havet prisar vi deg, Gud, du som har skapt alt liv. Rundt omkring i fjell og dalar tilbed vi deg, Gud, du som er verdas frelsar. Med alle språk og nasjonar takkar vi deg, du som trøyster sjel og kropp. Vi kjem fram for deg med børa vår og med vona vår. Det bed vi i dag:

A **Å Gud, høyr vår bøn og gjev oss din kjærleik.**

T Vi bed for dei som lever utan rettferd. Gje oss mot til å tala deira sak styrka dei i vona. Vi bed for dei som held fram med å gjera urett. Lat godleiken din fylla hjarta våre og gjera oss til medarbeidarar for fridom og fred. Lær oss å gjera det som er rett etter ordet ditt. Det bed vi i dag:

A **Å Gud, høyr vår bøn og gjev oss di rettferd.**

T Vi bed deg for Kyrkja, om einskap som kan verta synleg. Lei oss så vi kan oppfylle bøna til Jesus om at vi må bli eitt og arbeida saman for riket ditt iblant oss. Det bed vi i dag:

A **Å Gud, høyr vår bøn og gjev oss lengt etter einskap**

T Vi takkar deg for alle fargane, kulturane og skikkane som vi deler i denne verda. Gjer oss til eitt, Herre, med all vår ulikskap i kjærleiken din. Hjelp oss å arbeida saman om å ta vare på livet og gjera denne verda til ein rettferdig og fredeleg heim for menneskeslekta. Det bed vi i dag:

A **Å Gud, høyr vår bøn og gje oss din fred.**

Herrens bøn

Salme /song

Utsending

L Når du går ut frå denne samlinga, får du eitt av korta som var bore fram. Vi vonar du vil beda for det engasjementet som det er skrive om på kortet.

Velsigning

L Må Gud femne deg med kjærleik og gjera at godleik kan flyta frå deg
Må Gud tenna motet i deg og forvandla deg til ein tenar hans rettferd og fred.

Må Gud gje deg audmjukskap og gjera deg uthaldande i arbeidet for einskap.

A **Amen**

Når forsamlinga går ut, vert korta med engasjement delte ut.)

Bibelarbeid og bønner for de åtte dagene

Første dag La rett velle fram som vann (Amos 5,24)

Amos 5,22-25

Lukas 11,37-44

Refleksjon

Kristne kan noen ganger være svært engasjert av bønn og gudstjeneste, men mindre opptatt av de fattige og marginaliserte. Noen ganger ber vi i kirken samtidig som vi undertrykker våre medmennesker eller driver rovdrift på miljøet. Kristne i Indonesia kjenner til at det i landet deres finnes mennesker som entusiastisk prøver å praktisere sin tro, men som undertrykker mennesker med en annen tro, ja, som til og med bruker vold mot dem. Men i Lukasevangeliet minner Jesus oss om at det synlige tegn på sann Gudsdyrkelse er å handle rettferdig. Han er svært skarp i sin fordømmelse av dem som overser denne forpliktelsen.

I profetien Amos bærer fram, forkaster Gud dem som ikke bryr seg om rettferdighet – inntil de «lar rett velle fram som vann og rettferd lik bekker som alltid strømmer.» (5,24) Profeten insisterer på at det er en nødvendig forbindelse mellom gudstjenesten og det å gjøre rettferdige gjerninger. Når kristne arbeider sammen og hører ropet fra de undertrykte og fattige, vokser de i enhet med hverandre og med den treenige Gud,

Bønn

Herre, du som er Gud for enker, farløse og fremmede, du har vist oss rettferdighetens vei. Hjelp oss å følge dine veier ved å gjøre rettferdighet og rett som vår gudstjeneste. La oss som kristne tilbe deg, ikke bare med hjerte og sinn, men også gjennom våre gjerninger. La Den hellige ånd hjelpe oss og lede oss til å arbeide for rettferdighet hvor vi enn er slik at mange mennesker kan bli styrket ved våre gjerninger. I Jesu navn, Amen

Andre dag La et ja være ja og et nei være nei! (Matt 5,37)

Efeserne 4,22-25

Refleksjon

Vold mot medmennesker skjer ikke bare som fysiske angrep og ran, men også gjennom baktalelse og ondsinnede rykter. Sosiale media har gjort det svært enkelt på et øyeblikk å spre usannheter til en stor tilhørerskare. Kristne i Indonesia er kjent med at dette noen ganger har ført til at løgner og fordommer om religiøse grupper er blitt spredt av andre religiøse grupper, også kristne. Frykt og trusler om represalier kan gjøre folk forsiktig med å stå opp for sannheten. Isteden holder de munn i møte med urette og løgnaktige ytringer som settes fram for å skape frykt.

Jesus sa rett ut: «La et ja være ja og et nei være nei! Alt som er mer enn det, er av det onde.» Løgn ødelegger gode forhold mellom mennesker og mellom grupper, også kirker. Uærlighet ødelegger enheten i Kirken. Brevet til Efeserne minner oss om at vi er hverandres lemmer. Dette er en utfordring til kristne om å være ærlige og troverdige i forholdet til hverandre slik at fellesskapet mellom dem kan vokse. Når det skjer, da er det ikke det onde, men Guds Hellige ånd som virker i oss.

Bønn

Rettferdige Gud, gi oss visdom til å skille rett fra galt. La våre hjerter være ledet av ærlighet og våre lepper tale sannhet. Gi oss mot til å være sannferdige selv når andre står imot oss. Bevar oss fra å spre løgn. Gjør oss isteden til agenter for enhet og fred slik at vi sprer godt nytt for alle mennesker. Vi ber i din Sønn, vår Herre Jesu Kristi navn. Amen

Tredje dag Herren er nådig og barmhjertig mot alle. (Sal 145,8)

Salme 145,8-13 Matteus 1,1-17

Refleksjon

«Herren er god mot alle, barmhjertig mot alt han har skapt.» sier salmedikteren og erklærer at Guds kjærlighet er større enn grenser som er satt av etnisitet, kultur, rase – ja til og med religion. Fortellingen om Jesu slekt i Matteusevangeliet speiler denne åpne visjonen. Mens gamle kulturer gjerne så kvinner som underordnet eller som fedres og ektefellers eiendom, nevner Matteus fire kvinnenavn blant anene til Jesus, og to av dem, Ruth og Rahab, var hedninger. Tre andre aner i listen var kjent for sine synder, blant dem ekteskapsbryteren kong David. Når disse regnes opp i Jesu aneliste og dermed blir gjort til en del av Guds menneskelige historie, er det et uttrykk for at Gud inkluderer alle, mann og kvinne, synder og rettferdig, i sin frelsesplan uten å ta hensyn til deres bakgrunn.

Indonesia er en nasjon med over 17 000 øyer og 1340 forskjellige etniske grupper, og kirkene er ofte skilt etter etniske linjer. En slik eksklusivitet kan gjøre at noen fort ser på seg selv som sannhetens eiere. På den måten blir enheten i Kirken skadet. Vi lever i en tid med stadig voksende etnisk og religiøs fanatisme der intoleransen gror i hele verden. I dette bildet kan kristne tjene menneskeheten ved å slutte seg sammen og bære vitnesbyrd om Guds alt-omfavnende kjærlighet og si med salmedikteren at «Gud er nådig og barmhjertig» mot alle.

Bønn

Far, Sønn og Hellig ånd, én Gud, vi lovpriser deg for din store herlighet slik som vi ser i ditt skaperverk. Gi oss et åpent hjerte så vi kan inkludere alle som kjenner seg diskriminert. Hjelp oss til å vokse i kjærlighet ut over fordommer og urett. Gi oss nåde til å respektere hvert enkelt menneske som enestående slik at vi midt i vårt mangfoldig kan erfare enhet og fellesskap. Det ber vi om i ditt hellige navn. Amen.

Fjerde dag Nøy dere med det dere har. (Hebreerne 13,5)

Hebreerne 13,1-5 Matteus 6,25-34

Refleksjon

Forfatteren av Hebreerbrevet advarer mot en overdreven kjærlighet til penger og materielle ting. I møte med våre tendenser til å tenke at vi aldri har nok, minner denne teksten oss om Guds forsyn og forsikrer oss om at Gud aldri vil svikte sitt skaperverk. Gjennom fruktbarheten i jord, elver og hav sørger Guds godhet for mer enn nok av mat og ferskvann til å bevare alt levende. Likevel er det mange mennesker som mangler disse grunnleggende livsnødvendighetene. Menneskelig svakhet og grådighet fører ofte til korrupsjon, urettferdighet, fattigdom og sult. Istedenfor å bry oss om andre og dele vår rikdom med dem, kan det være fristende å samle og legge seg opp penger, mat og naturressurser for oss selv eller for vår egen nasjon eller etniske gruppe.

Men Jesus lærer oss at materielle ting ikke skulle være våre viktigste anliggende. Isteden skulle vi først søke Guds rike og verdiane der i tillit til at vår himmelske Far vil sørge for oss. I de siste årene har noen kirker i Indonesia skaffet til veie forskjellige slags finansiell, menneskelig og utdanningsmessig støtte til små kirker på landsbygda. Dette er et enkelt og praktisk eksempel på gjensidig kjærlighet der de demonstrerer sin samhørighet med kristne søsken som Guds gave til sin Kirke. Å leve enklere, ikke først og fremst tjene penger langt ut over nødvendige behov, eller ved å legge seg opp veldige ressurser for framtida, kan vi bli i stand til å gjøre jorden, vårt felles hjem, til et mer rettferdig sted, men ved å leve enklere

Bønn

Barmhjertige Gud, vi takker deg for dine rike gaver. Gi oss nåde til å ta imot velsignelsen med ydmyk takknemlighet. Gi oss å være tilfreds med det vi har og gjør oss klare til å dele med andre som er i nød slik at vi alle kan kjenne samhørigheten og enheten i kjærligheten som veller fram fra deg, vår treenige Gud, som lever og råder fra evighet og til evighet. Amen.

Femte dag Forkynne et godt budskap for fattige (Lukas 4,18)

Amos,8,4-8   Lukas, 4,16-21

Refleksjon

Profeten Amos kritiserte handelsfolk som praktiserte svindel og utbyttet de fattige for å skaffe seg størst mulig profitt. Amos understreket også hvordan Gud observerer deres falskhet og aldri vil glemme den. Gud lytter til ropene fra dem som er offer for urett, og han snur aldri ryggen til dem som er utnyttet og urettferdig behandlet.

Vi lever i en globalisert verden der marginalisering, utbytting og urettferdighet vokser nesten uhemmet. Gapet mellom rike og fattige blir stadig større. Økonomiske resultater blir den avgjørende faktor i forholdet mellom folk, nasjoner og fellesskap. Økonomiske spørsmål skaper ofte spenninger og konflikter. Det er vanskelig å glede seg over fred når det mangler rettferdighet.

Gjennom vår felles dåp har alle kristne fått del i den profetiske tjenesten til Jesus med å forkynne godt nytt både i ord og i handling for fattige og svake. Når vi tar denne tjenesten på alvor, vil Herres Ånd være over oss også og gi oss kraft til å kjempe for rettferdighet. Vår ære som kristne kaller oss til å tale og handle på en slik måte at ordene fra Jesajarullen som Jesus leste fra i Nasaret, blir oppfylt hver dag for dem omkring oss som hører.

Bønn

Gud, vår Far, tilgi oss trangen til makt og fri oss fra fristelsen til å undertrykke andre. Ved din Hellige ånd som skaper, hjelp oss til å leve i solidaritet med vår neste og slik ha del med din Sønn Jesus i å oppfylle ditt løfte om frihet fra fattigdom og undertrykkelse. Vi ber i hans navn. Amen.

Sjette dag Herren over hærskaene er hans navn (Jer 10,16)

Jeremia 10,12-16 Markus 16,14-15

Refleksjon

Den skapte verden er et uttrykk for Guds veldige kraft. Guds storhet blir synlig i og gjennom skaperverket: «Herren over hærskaene er hans navn.»

I dag ser vi imidlertid en alvorlig og global økologisk krise som truer den naturlige verdens overlevelse. Mange mennesker har vært drevet av grådighet til å utnytte skaperverket langt ut over dets bærekraft. Under navnet «utvikling» er skoger ryddet bort slik at forurensning ødelegger land, luft, elver og sjøer så ferskvannskildene blir utilgjengelige, og dyrene dør og jordbruk blir umulig. I denne sammenhengen er det nyttig å huske at Jesus etter sin oppstandelse ga disiplene oppdraget med å forkynne evangeliet «for alt som Gud har skapt.» Ingen del av skaperverket er utenfor Guds plan om å gjøre alle ting nye. Derfor er det nødvendig å vende om fra utbytting av naturen og isteden lære seg å sette pris på og forsone seg med skaperverket.

Bevegelser blant folk med ulik tro i Indonesia og mange andre land inspirerer kristne til å framelske øko-vennlige kirker der en protesterer mot misbruk av miljøet. Her kan kristne stå sammen og bære vitnesbyrd om sin skaper, «for det er han som former alt.» Når vi sammen med andre kristne går til forsvar for vårt felles jordiske hjem, tar vi ikke bare del i aktivisme, men vi fullfører Herrens befaling om å forkynne Guds gode budskap om å helbrede og gjenopprette kjærligheten til *hele* skaperverket.

Bønn

Kjære Gud, ved ditt ord ble alle ting til. Vi takker deg for universet som viser oss et glimt av herlighet, skjønnhet og godhet. Gi oss visdom til å vandre skånsomt på jorden og sammen være profeter for dine gode nyheter til hele skaperverket. Amen

Syvende dag «Kvinne, din tro er stor.» (Matt 15,28)

1 Samuel 1,13-17 Matteus 15,21-28

Refleksjon

Eli mistolker Hannas lange og intense bønn og fordømmer henne i den tro at hun hadde drukket seg full. Men svaret hennes der hun ber ham ikke avvise henne som en dårlig kvinne, gjør hjertet hans mykt, og han sender henne bort med en velsignelse. På samme måte var det med den kanaaneiske kvinnen som kom for å be Jesus om hjelp for datteren. Først blir hun avvist av Jesus som sier han bare er kommet for sitt eget folk. Men hun gir seg ikke og fortsetter å be og argumentere med Jesus helt til han ser hennes sterke tro og gir henne det hun ber om. I begge disse fortellingene handler det om en kvinne som først blir avvist og holdt for uverdigg til oppmerksomhet, men som viser seg å tale profetiske ord som gjør hjerter myke og fører til frelse og gjenopprettelse.

Marginalisering og avvising av kvinners røst fortsetter i vår egen tid. Til og med i kirkene våre er vi ofte på linje med kulturer som nedvurderer kvinner. Når kristne blir klar over sine feilgrep på dette feltet, begynner de også å se klarere redselen for vold og overgrep mot kvinner og barn som med makt blir bortført fra hjemmene sine og solgt som slaver i andre land. På samme måte som arbeidsinnvandrere blir de ofte behandlet umenneskelig og nektet selv grunnleggende rettigheter. I de senere årene har kirkene i Indonesia gått sammen om å motarbeide menneskehandel og seksuelt misbruk av barn. Denne innsatsen, som kirkene gjør sammen folk av annen tro, er desto mer påtrengende og viktig ettersom tallet på offer for menneskehandel øker daglig i noen deler av landet.

Når kristne kommer sammen til bønn og bibelstudium, og de med tro lytter etter Guds stemme, kan de oppdage at Gud også i dag taler gjennom ropet fra dem som er aller mest misbrukt i samfunnet. Når de sammen hører Guds kall, blir de inspirert til sammen å motarbeide den umenneskeligheten som møter folk i menneskehandel og annen ondskap.

Bønn

Barmhjertige Gud, du er kilden for menneskets verdi. Ved din nåde og kraft ble Hannas ord forvandlet i hjertet til presten Eli. Ved din nåde og kraft kunne ordene til den kanaaneiske kvinnen røre Jesus til å helbrede hennes datter. Når vi forsøker å gjøre Kirkens enhet synlig, så gi oss du mot til å fordømme alle former for vold mot kvinner, og å til å feire de Åndens gaver som kvinner bringer inn i Kirkens tjeneste. Dette ber vi om ved Jesus Kristus, vår Herre, som med deg og Den hellige ånd lever og råder, en sann Gud fra evighet til evighet.

Åttende dag   Herren er mitt lys og min frelse (Salme 27,1)

Salme 27,1-4

Johannes 8,12-20

Refleksjon

Gjennom de åtte dagene av denne Bønneuken for kristen enhet, har de daglige ordene til ettertanke tatt for seg mange vanskelige tema i dagens verden. Det gjelder grådighet, vold, utestenging, utbytting, fattigdom, forurensning, sult og menneskehandel. Kirkene i Indonesia er bevisste på at dette er saker som gjelder alle kristne. De er klar over og bekjenner at noen av disse syndene også har ødelagt kirkens liv ved å skade samhold og enhet og ved å svekke vitnesbyrdet for verden. Samtidig ser de også mange lovende tegn på at kirker går sammen om å vitne om enheten i Kristus.¹ Kristne i andre deler av verden kan også ta fram lignende eksempler fra sin egen situasjon.

Dag for dag og år for år, og særlig i Bønneuken for kristen enhet, kommer kristne sammen til felles bønn, for å bekjenne sin felles dåpstro, lytte til Guds røst i Skriften og for å be sammen om enhet for Kristi kropp, Når de gjør dette, kjenner de at Den Hellige Tre-enighet er kilden til all enhet, og at Jesus

---

¹Se «Den økumeniske situasjonen i Indonesia.

er verdens lys som lover livets lys til alle som følger ham. All uretten i verden gjør dem ofte triste eller sinte. Men de mister ikke håpet, de går til aksjon. Fordi Herren er deres lys og deres frelse og tryggheten i deres liv, frykter de ikke.

Bønn

Gud, du som holder oss oppe, vi priser deg for din godhet og kjærlighet, for at du holder oss oppe i prøvelsens tider og viser oss ditt lys i tider da alt er mørkt. Vi ber deg forvandle våre liv så vi kan bli en velsignelse for andre. Hjelp oss å leve i enhet med alle våre forskjeller, til et vitnesbyrd om din enhet, Far, Sønn og Hellig Ånd, én sann Gud fra evighet og til evighet. Amen.

Den økumeniske situasjonen Indonesia

Innledning

Indonesia er et pluralistisk samfunn, et hjem for folk fra mange stammer med mange språk, kulturer og religioner. Av 265 millioner mennesker er omkring 12 % katolske og protestantiske kristne. Kristendommen kom til Indonesia alt i det syvende århundre ved nestorianere som kom fra Nord-Sumatra. Men denne kirkeplantingen overlevde ikke. Evangeliet ble neste gang brakt til Indonesia av katolske misjonærer som fulgte i kjølvannet til portugisiske handelsfolk tidlig i det 16. århundre. En av dem var jesuitten Francis Xavier som arbeidet på Maluku-øyene fra omkring 1546. Den første dåpen skjedde i Mamuya, Halmara, i 1534. I 1605 kom nederlenderne under flagget til handelskompaniet «Det forente Øst-Indiske kompani» (Vereinigte Oost-Indische Compagnie, VOC). De utviste portugiserne fra Indonesia. Med disse nederlandske handelsfolkene ble også protestantismen introdusert i Indonesia, og katolikker ble tvunget til å konvertere til protestantismen.

VOC var opprinnelig interessert i å skaffe krydder som hovedsakelig ble produsert i de østre delene av Indonesia. I årene som fulgte, representerte VOC også det nederlandske kolonidepartementet og introduserte den Calvinistiske protestantismen som ble praktisert i kirkene i Nederland i det

17. århundre. Den reformerte kirke var den offisielle statskirken og hadde derfor spesielle privilegier.

Senere misjonærer som kom til Indonesia, hovedsaklig fra Nederland eller Tyskland, pleide for det meste å arbeide bare i en stamme. Som et resultat av dette pleier gjerne kristne skillelinjer å følge stammegrensene. De brukte vanligvis stammespråket som gudstjenestespråk i de fleste kirkene, men etter hvert tok også de i bruk Bahasa Indonesia, det nasjonale språket. I forrige århundre kom vekkelseskristendom og den karismatiske bevegelse til Indonesia, og enda senere ortodoks kristendom. Dermed består kirkene i Indonesia av et stort spekter av kristne tradisjoner som omfatter romersk-katolske, lutherske, reformerte, pinsevenner, evangelikale, karismatiske, baptister, sjuende-dags adventister, Frelsesarmeen og ortodokse.

Disse kirkene arbeider sammen på forskjellig vis og på ulike plattformer med saker som dreier seg om Kirkens enhet og ganske alminnelige saker i samfunnet – på lokalt, regionalt eller nasjonalt nivå. I Kebayoranområdet i Djakarta arbeider for eksempel kvinner fra forskjellige kristne samfunn med å tilby billige lunsjpakker til becak- (rickshaw) kjørerne, til lavinntektsfamilier og til hjemløse. De holder jevnlig fellesskapsmøter, og sammen med andre kvinnegrupper på ulike steder feirer de hvert år Kvinnenes internasjonale bønnedag der de ber om fred og rettferdighet i samfunnet.

Fellesskapet av kirker i Indonesia

Persekutuan Gereja-Gereja di Indonesia, PGI, Fellesskapet av kirker i Indonesia er en forening av protestantiske kirker i Indonesia. Det ble grunnlagt som Dewan Gereja-gereja di Indonesia (DGI), Det Indonesiske kirkerådet 25. Mai 1950 med et mål om å forene kirkene i Indonesia. Alt før 2. verdenskrig hadde man lenge drømt om å ha et samarbeidsråd for kirkene, særlig når det gjelder oppgaven med å koordinere forskjellige misjonsorganisasjoners arbeid i Indonesia. Da staten Indonesia ble selvstendig i 1945, var det mange kirkesamfunn i landet som kjente behov for å uttrykke enhet. Ved sin 10. generalforsamling i Ambon i 1980 forandret DGI navnet til Persekutuan Gereja-Gereja di Indonesia, PGI. Medlemmene i rådet var kommet til et punkt der de etter å ha arbeidet sammen i noen år, trengte

å utdype og styrke fellesskapet. De ønsket å komme bakom rene organisasjonssaker og arbeide med sitt engasjement i et fellesskap av kirker. Rent konkret ønsket de å fremme Kirkens enhet og forkynne evangeliet med det pluralistiske samfunnet som kontekst.

Det var i løpet av denne generalforsamlingen i 1980 at PGI lagde «Fem dokumenter om Kirkens enhet». De består av (1) *Et felles kall til kirkene i Indonesia*, (2) *Felles forståelse av den kristne tro*, (3) *Gjensidig anerkjennelse av kirkene i Indonesia*, (4) *Gjennom lover*, (5) *Mot selvstendighet i teologi, ressurser og økonomi for kirkene i Indonesia*. Disse dokumentene speiler en teologisk og ekklesiologisk forståelse av medlemskirkene i lys av deres felles arbeid mot en kirkelig enhet som viser seg i konkrete program for fornyelse, utvikling og enhet mellom kirkene. Disse dokumentene blir alltid gjennomgått på generalforsamlingen i PGI, som finner sted hvert femte år. Den 13. generalforsamlingen i PGI i 2000 bestemte å gå et skritt videre og akseptere disse fem dokumentene i ett sammenfattende dokument under navnet «Dokumen Keesan Gereja» (DKG) (Et dokument om Kirkens enhet). Det er ventet at dette dokumentet vil være et grunnleggende referansepunkt for PGI-medlemmene når de arbeider sammen for kirkens enhet og for et felles kristent vitnesbyrd i Indonesia. For tiden har PGI 89 medlemskirker, deriblant pinsemenigheter, evangelikale og karismatiske kirker. Det er også provinsavdelinger av PGI som omfatter mindre og lokalt baserte kirker.

Fra tid til annen offentliggjør PGI aktuelle kunngjøringer eller sender brev til myndighetene i Republikken Indonesia som svar på viktige saker i samfunnet. Dette omfatter blant annet håndtering av trosfrihet og forsvar for rettferdighet og fred, særlig for dem som er marginalisert. På samme måte sender PGI hyrdebrev til sine medlemskirker omkring viktige saker i Indonesia, slik som trosfrihet, korrupsjon, brudd på menneskerettigheter, vold, vern av barn og så videre. Den 16. generalforsamlingen i PGI i 2014 ble holdt under temaet: «Du løfter meg opp igjen fra dypene under jorden. (Salme 71,20): I solidaritet med alle barn i landet vil vi sammen oppfylle målene i *Pancasila* om å overvinne fattigdom, urettferdighet, radikalisme og miljøødeleggelse.» Dette temaet la linjene for arbeidet i PGI og hos medlemmene, særskilt for perioden 2014-2019. Medlemskirkene i PGI deler overbevisningen om at grådighet er den grunnleggende årsaken til fire av de

sakene som er nevnt ovenfor. Derfor holder PFI fram den såkalte «spiritualitas keugaharian» - moderasjonens ånd.

Katolisismen i Indonesia og den katolske biskopskonferansen.

Til tross for gode resultater av misjonsvirksomheten i det 16. århundre bl katolisismen undertrykket under nederlandsk styre helt til 1807 da politiske hendelser i Europa igjen ga katolikker frihet til å holde gudstjenester. Bare i helt begrensede lommer fantes det romersk-katolske kristne fram til andre halvdel av 19. århundre, og til det 20 århundre da ny misjonsvirksomhet etablerte skoler, seminarer og nye menigheter. De første stedegne indonesiske prestene ble ordinert i 1920-årene, og en av dem, Fr Albertus Soegijapranata SJ, ble den første innfødte biskopen i 1940. Han ble hedret som en slags nasjonal helt på grunn av sin støtte til indonesisk uavhengighet. Han er husket for sitt slagord: «100% katolsk, 100% indonesisk.»

Den indonesiske katolske biskopskonferansen ble først dannet på 1920-tallet, og ble reetablert i 1950-årene for å inkludere biskoper fra alle deler av det nylig uavhengige landet. Siden 1987 er det blitt kalt «Konferensi Waligereja Indonesia» (KWI). Den indonesiske biskopskonferansen hadde eksistert så lenge at de indonesiske biskopene kunne bidra på viktige punkt under 2. Vatikankonsil (1962-1965). Det gjorde de særlig i forbindelse med Konsilets dokument om Åpenbaring. Det er verd å merke seg at ett av innspillene, gjort av erkebiskop Gabiel Manek fra Endeh, Timor, gikk i rette med førsteutkastet *De fontibus* fordi det ville skape vanskeligheter for Kirkens dialog med andre kristne. Man kan derfor si at de indonesiske katolske biskopene helt fra 1962 har vært engasjert i det økumeniske prosjektet.

Samarbeid mellom PGI og KWI

I mange år har PGI og KWI hatt et nært samarbeid, særlig når det gjelder saker av allmenn interesse. Siden 1980 har PGI og KWI årlig gir ut en julehilsen sammen. Den tar for det meste opp nasjonale saker i lys av juleevangeliet. Budskapet blir lest i gudstjenesten både i katolske og protestantiske kirker. Etter hvert er temaet i det årlige julebudskapet fra PGI og KWI blitt tatt i bruk i nasjonal sammenheng. En av de sakene som stadig er blitt tatt opp av begge disse organene, handler om praktisering av trosfrihet for alle innbyggere, slik der er garantert i Republikken Indonesias grunnlov.

Når det er nødvendig gir PGI og KWI offentlige uttalelser i forbindelse med saker som kommer opp og som truer rettferdighet og fred i samfunnet og som skader folks velferd.

Kirkene i Indonesia vet at det er viktig å bygge og styrke relasjoner til folk med annen tro. PGI og KWI er svært engasjert i dialog og samarbeid med folk og organer fra andre religioner. Begge organene har deltatt aktivt i samarbeid med organisasjoner som representerer andre religiøse grupper. I Indonesia blir seks offisielle religioner anerkjent, nemlig Islam, protestantisk kristendom, katolsk kristendom, buddhisme, hinduisme og konfusianisme. Ledere fra disse religionene møtes fra tid til annen for å diskutere noen viktige saker som ofte munner ut i felles uttalelser. På lokalt nivå er det også mange menigheter og kirker, knyttet til PGI eller KWI, som deltar aktivt i interreligiøs dialog og praktisk innsats i samfunnet.

Det indonesiske kristne forum

På det første møtet i Verdens kristne forum (Global Christian Forum – GCF) i Limuru, Kenya i 2007 deltok noen indonesiske representanter. De ble inspirert og styrket til samarbeid med forskjellige kristne tradisjoner i landet. I 2012 ble det andre CGF-møtet holdt i Manado, Indonesia. Ved dette møtet var det at kristne ledere, som representerte forskjellige tradisjoner i Indonesia, startet Forum Umat Kristen Indonesia (FUKRI, Det indonesiske kristne forum). Medlemmer av FUKRI deltok aktivt i feiringen av kristen enhet, som ble holdt på Senayan Stadium i Jakarta i 2013. Dette var et spesielt arrangement som ønsket velkommen til Kirkenes verdensråds 10. generalforsamling i Busan i Sør-Korea. På møtet deltok generalsekretær i WCC, Olav Fykse Tveit og den lokale organisasjonskomiteen for WCC 10 i Busan, Sør-Korea.

Etter dette har medlemmene i FUKRI hatt møter en gang i måneden. Medlemmene av FUKRI er Fellesskapet av kirker i Indonesia (PGI), Den katolske biskopskonferansen (KWI), Fellesskapet av evangelikale kirker og institusjoner i Indonesia (PGLII), Fellesskapet av pentekostale kirker i Indonesia (PGPI), Fellesskapet av Baptistkirker i Indonesia, Frelsesarmeen, Syvendedags adventistene og de ortodokse kirker. Til å begynne med var målet med samlingene å etablere kontakt og vennskap. Etter hvert har

samtalene gått dypere og har handlet om de kristnes plass i Indonesias pluralistiske samfunn som endrer seg raskt. Sammen med Nasjonalt bønnenettverk har FUKRI organisert bønnesamlinger med fokus på utfordringer i samfunnet. FUKRI har også nylig markert 500-års jubileum for reformasjonen. FUKRI har diskutert dokumentet «Kristent vitnesbyrd i en multireligiøs verden. Anbefalt oppførsel» som er utgitt av Det pavelige råd til fremme av kristen enhet og Den evangelikale verdensallianse. FUKRI-medlemmer satte pris på dette økumeniske dokumentet som en verdifull veiledning til kirkene i Indonesia når de gir sitt kristne vitnesbyrd i et pluralistisk samfunn. FUKRI har tatt på seg å dele dette dokumentet til sine medlemmer for videre studium.

Bønneuken for kristen enhet

Tema 1968-2015

I 1968 begynte en å bruke materiale som var forberedt i fellesskap av Kirkenes Verdensråds Faith and Order -komité og Det pavelige råd til fremme av kristen enhet.

- 1968 Til pris og ære for hans herlighet (Ef 1,14)
- 1969 Kalt til frihet (Gal 5,13) Forberedelsesmøte i Roma, Italia
- 1970 Vi er Guds medarbeidere (1 Kor 3,9)
Forberedelsesmøte i klosteret Niederaltaich, DDR
- 1971 ...og Den Hellige Ånds samfunn (2.Kor 13,13)
- 1972 Et nytt bud gir jeg dere (Joh 13,34)
Forberedelsesmøte i Genève, Sveits
- 1973 Herre, lær oss å be (Luk 11,1)
Forberedelsesmøte i klosteret Montserrat i Spania
- 1974 For at hver tunge skal bekjenne: Jesus Kristus er Herre (Fil 2,1-13)
Forberedelsesmøte i Genève, Sveits
- 1975 Guds mål: Å sammenfatte alt i Kristus (Ef 1,3-10)
Materiale forberedt av en australsk gruppe. Møte i Genève i Sveits
- 1976 Vi skal bli ham lik (1 Joh 3,2) eller: Kalt til å bli det vi er. Materiale forberedt av en Karibisk kirkekonferanse. Møte i Roma, Italia

- 1977 Sammen holde ut i håp (Rom 5,1-5) Materiale forberedt i Libanon, midt under borgerkrigen. Møte i Genève, Sveits.
- 1978 Ikke lenger fremmede (Ef 2,13-22)
Materiale forberedt av en økumenisk gruppe i Manchester, England
- 1979 Tjen hverandre til Guds ære (1 Pet 4,7-11)
Materiale forberedt i Argentina. Møte i Genève, Sveits.
- 1980 La ditt rike komme (Matt 6,10) Materiale forberedt av en økumenisk gruppe i Berlin, DDR. Møte i Milano, Italia.
- 1981 En Ånd - mange gaver - ett legeme (1 Kor 12,3b-13) Materiale forberedt av Greymoor Fathers, USA. Møte i Genève, Sveits.
- 1982 Må alle finne sitt hjem i deg, å Herre. (Sal 84)
Materiale forberedt i Kenya. Møte i Milano, Italia.
- 1983 Jesus Kristus - verdens liv (1 Joh 1,1-4) Materiale forberedt av en økumenisk gruppe i Irland. Møte i Céligny (Bossey), Sveits.
- 1984 Kalt til å bli ett ved vår Herres kors (1 Kor 2,2 og Kol 1,20)
Forberedelsesmøte i Venezia, Italia.
- 1985 Fra død til liv med Kristus (Ef 2,4-7)
Materiale forberedt i Jamaica. Møte i Grandchamp, Sveits.
- 1986 Dere skal være mine vitner (Apg 1,6-8)
Materiale forberedt i Jugoslavia (Slovenia). Møte i Jugoslavia.
- 1987 Forenet i Kristus - en ny skapning (2 Kor 5,17-6,4a)
Materiale forberedt i England. Møte i Taizé, Frankrike.
- 1988 Guds kjærlighet driver frykten ut (1 Joh 4,18)
Materiale forberedt i Italia. Møte i Pinerolo, Italia.
- 1989 Bygge fellesskap: ett legeme i Kristus (Rom 12,5-6a)
Materiale fra Canada. Forberedelsesmøte Whaley Bridge, England.
- 1990 At de alle må være ett ... så verden kan tro (Joh 17)
Materiale fra Spania. Forberedelsesmøte i Madrid, Spania.
- 1991 Lovsyng Herren, alle folkeslag! (Salme 117 og Rom 15,5-13)
Materiale fra Tyskland. Forberedelsesmøte i Rotenburg/Fulda, Vest-Tyskland.
- 1992 Jeg er med dere alle dager ... Gå derfor ut (Matt 28,16-20)
Materiale fra Belgia. Forberedelsesmøte i Brügge, Belgia.
- 1993 Bære Åndens frukt til beste for kristen enhet (Gal 5,22-23)
Materiale fra Zaire. Forberedelsesmøte nær Zürich, Sveits.

- 1994 Guds husfolk: kalt til å være ett i hjerte og sinn (Apg 4,23-37)
Materiale fra Irland. Forberedelsesmøte i Dublin, Irland.
- 1995 Koinonia: Fellesskap med Gud og med hverandre (Joh 15,1-17)
Forberedelsesmøte i Bristol, England.
- 1996 Se, jeg står ved døren og banker (Åp 3,14-22)
Forberedelsesmøte i Lisboa, Portugal.
- 1997 Vi ber dere på Kristi vegne, la dere forsone med Gud. (2 Kor 5,20)
Forberedelsesmøte i Stockholm, Sverige.
- 1998 Ånden kommer oss til hjelp i vår svakhet (Rom 8,14-27)
Forberedelsesmøte holdt i Paris, Frankrike.
- 1999 Han skal bo hos dem som deres Gud, og de skal være hans folk (Åp 21,1-7) Materiale fra Malaysia. Forberedelsesmøte holdt i Bose-klosteret i Italia.
- 2000 Lovet være Gud, han som har velsignet oss i Kristus (Ef 1,3-14)
Forberedt av Kirkerådet for Midt-Østen. Møte i La Verna, Italia.
- 2001 Jeg er veien, sannheten og livet (Joh 14,1-6)
Materiale forberedt i Romania, møte holdt i Vulcan, Romania.
- 2002 For du er livets kilde (Sal 36,5-6). Materiale forberedt av
Konferansen for Evangeliske kirker i Europa (CEEC) og Konferansen
av Kirker i Europa (CEC). Møte holdt nær Augsburg , Tyskland.
- 2003 Vi har denne skatten i leirkar (2 Kor 4,4-18)
Materiale fra kirker i Argentina. Møte i Los Rubios, Spania.
- 2004 Min fred gir jeg dere (Joh 14,23-31; Joh 14,27)
Materiale forberedt av kirker i Aleppo, Syria. Møte i Palermo, Sicilia.
- 2005 Jesus Kristus, kyrkas einaste grunnvoll (1 Kor 3,1-23)
Materiale førebudd av kyrkjer i Slovakia, møte i Piestany, Slovakia
- 2006 Hvor to eller tre er samlet i mitt navn, der er jeg midt iblant dem.
Matt 18,18-20. Materiale forberedt av kirker i Irland, møte i
Prosperous, Kildare County, Irland.
- 2007 Han får døve til å høre og stumme til å tale. (Mark 7,37) Materiale
forberedt av kirker i Sør-Afrika, møte i Faverges, Frankrike.
- 2008 Be stadig (1 Tess 5, (12a)13b-18) Materiale vart førebudd i USA,
møte halde i Graymoor, Garrison, USA
- 2009 Sett dem sammen, så de blir til én stav i din hånd. (Esek 37,17)
Materiale forberedt av kirker i Korea, møte i Marseilles, Frankrike

- 2010 Dere er vitne om dette. (Luk 24,48) Materiale vart førebudd av ei økumenisk gruppe i Skottland, møte i Glasgow, Skottland.
- 2011 Ett i apostlenes lære og samfunnet, brødsbrytelsen og bønnene (Apg 2,42) Materiale forberedt av en gruppe kristne ledere i Jerusalem, møte i Saydnaya, Syria
- 2012 Vi skal alle bli omskapt ved vår Herre Jesu Kristi siger. (1 Kor 15,51-58) Materiale er førebudd i Polen. Møte halde i Warszawa, Polen
- 2013 Hva krever Gud av oss? (se Mika 6,6-8)
Materiale fra India – møte holdt i Bangalore, India
- 2014 Er Kristus delt? (1 Kor 1,1-17)
Materiale er førebudd i Canada. Møte halde i Montréal, Canada
- 2015 Jesus sier til henne: La meg få drikke (John 4, 7)
Materiale forberedt i Brasil - møte holdt i São Paulo, Brasil
- 2016 Kalla til å forkynna Guds storverk (sjå 1 Peter 2:9)
Materiale er førebudd i Latvia. Møte halde i Rīga, Latvia
- 2017 Forsoning – Kristi kjærlighet tvinger oss (se 2 Kor 5,14-20)
Materiale forberedt i Tyskland. Møte holdt i Wittenberg, Tyskland.
- 2018 Herre, di høgre hand er herleg i makt (2 Mos 15,6)
Materiale forberedt i Karibia, Møte holdt i Nassau, Bahamas.
- 2019 Rettferdighet, ja, rettferdighet skal du jage etter (5 Mos 16,18-20)
Materiale forberedt i Indonesia. Møte holdt i Djakarta.

Noen nøkkelbegivenheter i Bønneukens historie

- Ca 1740 I Skottland var det på denne tiden en Pinsebevegelse med bånd til USA. Vekkelsesbevegelsens budskap omfattet bønner for og med alle kirkesamfunn.
- 1820 Presten James Haldane Stewart gir ut "Hints for the General Union of Christians for the Outpouring of the Spirit"
- 1840 Presten Ignatius Spencer, konvertitt til den Romersk katolske kirke, foreslår "Felles bønn for enhet"
- 1867 Den første Lambeth-konferanse for anglikanske prester framhever bønn for enhet i innledningen til resolusjonene.
- 1894 Pave Leo XIII oppmuntrer til å holde en bønneoktav (8 dager) for kristen enhet i sammenheng med pinse.

- 1908 Presten Paul Wattson begynte å markere en Bønneoktav for kristen enhet.
- 1926 Faith And Order bevegelsen begynner å gi ut "Forslag til en bønneoktav for kristen enhet".
- 1935 Abbed Paul Couturier fra Frankrike gjør seg til talsmann for "En verdensomfattende bønneuke for kristen enhet" på inkluderende basis med bønn for "den enhet som Kristus vil ha med de midler som han vil bruke".
- 1958 Unité Chretienne (Lyon i Frankrike) og kommisjonen for Faith and Order i Kirkenes Verdensråd begynner å samarbeide om forberedelse av materiale til Bønneuken.
- 1964 Jerusalem ba pave Paul VI sammen med patriark Athenagoras Jesu bønn "at de alle må være ett" (Joh 17).
- 1964 Dekretet om Økumenikk fra det 2. Vatikankonsil understreker at bønn er sjelen i den økumeniske bevegelse, og oppmuntrer til å holde Bønneuken for kristen enhet.
- 1966 Kommisjonen for Faith and Order i Kirkenes Verdensråd og Sekretariatet til fremme av kristen enhet (nå kjent som Det pavelige råd til fremme av kristen enhet) begynner offisielt med felles forberedelse av materiale til Bønneuken.
- 1968 Første gang materiale forberedt i fellesskap av Faith and Order og Sekretariatet til fremme av kristen enhet blir offisielt brukt til Bønneuken.
- 1975 Første gang materiale som bygger på utkast fra en lokal økumenisk gruppe brukes i Bønneuken.
- 1988 Materialet til Bønneuken ble brukt ved åpningsgudstjenesten til Det kristne råd i Malaysia der de største kristne grupperingene i landet deltar.
- 1994 Teksten for 1996 ble forberedt i samarbeid med KFUK og KFUM
- 2004 Det ble oppnådd enighet om at materialet til Bønneuken for kristen enhet heretter skal publiseres i fellesskap og produseres og utgis i samme format av Kommisjonen for Tro og Kirkeordning (KV) og Sekretariatet til fremme av kristen enhet (Den Katolske kirke).
- 2008 Feiring av 100-årsdagen til Bønneuken for kristen enhet. Forløperen, "Oktaven for kristen enhet", ble første gang markert i 1908.